

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Γενική Ιστορία της Ευρώπης

ΤΟΜΟΣ Α

Γενική Ιστορία της Ευρώπης
από τον 6ο έως τον 18ο αιώνα

Κ. ΡΑΠΤΗΣ

Copyright © 1999
Για την Ελλάδα και όλο τον κόσμο
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Οδός Παπαφλέσσα & Υψηλάντη, 26222 Πάτρα
Τηλ: (061) 314094, 314206, Φαξ: (061) 317244

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
του Τόμου
Γενική Ιστορία της Ευρώπης
Από τον 6ο έως τον 18ο αιώνα

Συντονιστής Επιστημονικού έργου
Πασχάλης Κιτρομηλίδης

Επιμέλεια έκδοσης
Γιάννης Γκίσσος

Συγγραφή **Κριτική Ανάγνωση**
Κώστας Ράπτης ..... Θάνος Βερέμης

Επιμέλεια στη Μέθοδο της Εκπαίδευσης από Απόσταση
Έλια Λυμπεροπούλου

Γλωσσική Επιμέλεια
Μαρία Κουτσοπούλου-Κόκκα

Φιλολογικός Έλεγχος
Ευαγγελία Αντωνάκη

Καλλιτεχνική Επιμέλεια
Νίκος Λεοντόπουλος

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Ζαμπία Καζάνα

Συντονισμός ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού
και γενική επιμέλεια των εκδόσεων

ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΑΠ / 1997-1999

ISBN: 960-538-079-x

*Σύμφωνα με το Ν. 2121/1993
απαγορεύεται η συνολική ή αποσπασματική
αναδημοσίευση του βιβλίου αυτού ή η αναπαραγωγή του
με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς την άδεια του εκδότη.*

	Ενότητα 3.1
Η Καρολίγγεια Αυτοκρατορία	60
3.1.1 Από τον Χλωδοβίκο στον Καρλομάγνο	60
3.1.2 Συγκρότηση της Αυτοκρατορίας	61
3.1.3 Διοικητική οργάνωση της Αυτοκρατορίας	63
3.1.4 Πνευματική «Αναγέννηση»	64
	Ενότητα 3.2
Νέοι εισβολείς	67
	Ενότητα 3.3
Ισλάμ και Ευρώπη	70
	Ενότητα 3.4
Γέννηση του φεουδαλισμού. Θεσμοί και προσωπικοί δεσμοί εξάρτησης	72
Σύνοψη	74
Παράρτημα	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Επέκταση και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής Δύσης (11ος-13ος αιώνας)	77
Σκοπός	77
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	77
Έννοιες-Κλειδιά	78
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	78
	Ενότητα 4.1
Νέα κράτη και πολιτικές εξελίξεις στη φεουδαρχική Ευρώπη	80
4.1.1 Η Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία	81
4.1.2 Οι αναδυόμενες μοναρχίες της Αγγλίας και της Γαλλίας.....	82
4.1.3 Η Ανατολική Ευρώπη	84
	Ενότητα 4.2
Η ρωμαιοκαθολική εκκλησία στο απόγειο της δύναμής της Ανασυγκρότηση, εκχριστιανισμός και σταυροφορίες	87

	Ενότητα 4.3
Ανάπτυξη των πόλεων	91
	Ενότητα 4.4
Γερμανική επέκταση και ιταλική διείσδυση στην Ανατολή.....	93
	Ενότητα 4.5
Ο πολιτισμός της μεσαιωνικής Ευρώπης	95
Σύνοψη	97
Παράρτημα	99

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Ορθόδοξη Ανατολή και καθολική Δύση: δύο όψεις της χριστιανικής Ευρώπης 101

Σκοπός	101
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	101
Έννοιες-Κλειδιά	101
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	101

	Ενότητα 5.1
Αντιπαράθεση Ρώμης και Κωνσταντινούπολης (5ος-13ος αιώνας)	103

	Ενότητα 5.2
Βυζαντινή Ανατολή και λατινική Δύση: διαφορές και αλληλεπιδράσεις	105
Σύνοψη	107

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Ο ύστερος Μεσαίωνας (14ος-15ος αιώνας) Κρίση και Αναγέννηση 109

Σκοπός	109
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	109
Έννοιες-Κλειδιά	109
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	110

	Ενότητα 6.1
Συμφορές και κοινωνική κρίση στο τέλος του Μεσαίωνα.....	111

	Ενότητα 6.2
Η εκκλησία και ο πνευματικός κόσμος σε κρίση	114

	Ενότητα 6.3
Πολιτικές αναστατώσεις και η εμφάνιση των δυναστικών κρατών	117
6.3.1 Βαλκάνια, Ανατολική Ευρώπη και Σκανδιναβικές χώρες	117
6.3.2 Γερμανία, Κεντροανατολική Ευρώπη και ιταλική χερσόνησος.....	119
6.3.3 Δυτική Ευρώπη: Αγγλία, Γαλλία, Ισπανία	120
6.3.4 Ισλάμ και χριστιανισμός κατά το 15ο αιώνα	122

	Ενότητα 6.4
Η ιταλική Αναγέννηση και ο ουμανισμός προπομποί της νέας εποχής για την Ευρώπη	124
Σύνοψη.....	127
Παράρτημα	128

ΜΕΡΟΣ Β

Η Ευρώπη στους Πρώιμους Νέους Χρόνους (16ος-18ος αιώνας)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Ανακαλύψεις 131

Σκοπός	131
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	131
Έννοιες-Κλειδιά	131
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	131

	Ενότητα 7.1
Κίνητρα και προϋποθέσεις.....	133

	Ενότητα 7.2
Απαρχές της ευρωπαϊκής ηγεμονίας στον κόσμο	
Οι πρώτες αποικιακές αυτοκρατορίες	135

	Ενότητα 7.3
Οι συνέπειες των ανακαλύψεων για την Ευρώπη	138

Σύνοψη.....	140
Παράρτημα	141

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Η Ευρώπη στη δίνη της προτεσταντικής Μεταρρύθμισης και των θρησκευτικών συγκρούσεων (16ος-17ος αιώνας) 143

Σκοπός.....	143
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	143
Έννοιες-Κλειδιά	143
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	144

Ενότητα 8.1

Μεταρρύθμιση και προτεσταντισμοί	146
8.1.1 Τα αίτια της Μεταρρύθμισης.....	146
8.1.2 Λουθηρανισμός.....	148
8.1.3 Καλβινισμός	150
8.1.4 Αγγλικανισμός	151

Ενότητα 8.2

Η ρωμαιοκαθολική αντίδραση. Ανανέωση και Αντιμεταρρύθμιση	153
--	------------

Ενότητα 8.3

Η εποχή της μισαλλοδοξίας και των θρησκευτικών πολέμων (1530-1660).....	156
Σύνοψη.....	160
Παράρτημα	162

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Αγώνας για ηγεμονία στην Ευρώπη (16ος-18ος αιώνας) 163

Σκοπός.....	163
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	163
Έννοιες-Κλειδιά	163
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	164

Ενότητα 9.1

Η ηγεμονική πολιτική των Αψβούργων και η γαλλική αντίδραση (1500-1660)	165
---	------------

9.1.1 Προς μια Ευρώπη των Αψβούργων; Ουτοπία και πραγματικότητα.....	165
9.1.2 Ο Τριακονταετής Πόλεμος (1618-1648).....	167

Ενότητα 9.2

Η εποχή της ευρωπαϊκής ισορροπίας (1660-1789).....	170
9.2.1 Η Ευρώπη μετά τον Τριακονταετή Πόλεμο	171
9.2.2 Η Ευρώπη μετά τις Συνθήκες της Ουτρέχτης.....	172

Ενότητα 9.3

Η Οθωμανική Ευρώπη (16ος-18ος αιώνας).....	174
Σύνοψη.....	176
Παράρτημα	178

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Η ευρωπαϊκή απολυταρχία 179

Σκοπός.....	179
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	179
Έννοιες-Κλειδιά	180
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	180

Ενότητα 10.1

Η απόλυτη μοναρχία	182
10.1.1 Η απόλυτη μοναρχία ως «ιδανικό πολιτικό σύστημα» Θεωρία και πραγματικότητα.....	183
10.1.2 Η Γαλλία του Λουδοβίκου ΙΔ΄ πρότυπο της ευρωπαϊκής απολυταρχίας	184
10.1.3 Η απόλυτη μοναρχία στην Πρωσία και στη Ρωσία.....	185
10.1.4 Ευγενείς και απόλυτη μοναρχία.....	187

Ενότητα 10.2

Η φωτισμένη απολυταρχία.....	189
-------------------------------------	------------

Ενότητα 10.3

Το τέλος της απόλυτης μοναρχίας και τα πρώτα βήματα του κοινοβουλευτισμού στην Αγγλία.....	191
---	------------

Ενότητα 10.4

Άλλες μορφές διακυβέρνησης και πολιτικής συγκρότησης	194
---	------------

Σύνοψη.....	196
Παράρτημα	198

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Προς έναν ευρωπαϊκό κόσμο: ευρωπαϊκή επέκταση και αποικισμός κατά το 17ο και 18ο αιώνα 201

Σκοπός.....	201
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	201
Έννοιες-Κλειδιά	201
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	201

Ενότητα 11.1

Νέες ανακαλύψεις	202
------------------------	-----

Ενότητα 11.2

Νέες αποικιακές δυνάμεις και οι απαρχές της βρετανικής ηγεμονίας.....	203
Σύνοψη.....	206
Παράρτημα	207

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Πνευματική επανάσταση κατά το 17ο και 18ο αιώνα 209

Σκοπός.....	209
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	209
Έννοιες-Κλειδιά	209
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	210

Ενότητα 12.1

Η πρόοδος της επιστήμης και της φιλοσοφίας	211
--	-----

Ενότητα 12.2

Ο Διαφωτισμός.....	214
--------------------	-----

Ενότητα 12.3

Νέα καλλιτεχνικά ρεύματα.....	217
Σύνοψη.....	219
Βιβλιογραφία.....	220
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη.....	222